SOMALİ
ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Ulusarası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü
2025

İÇİNDEKİLER

1. GENEL BİLGİLER 3

2. GENEL EKONOMİK DURUM 6

3. DIŞ TİCARET 8

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR 12

5. TÜRKİYE ile TİCARET 14

EKLER: 16

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Devletin Adı	Somali Demokratik Cumhuriyeti
Başkenti	Mogadişu (1,6 Milyon)
Önemli Şehirler	Mogadişu, Hargeisa (492,9 Bin), Burao (159,2 Bin), Bossasso (109.2 Bin)
Yönetim Biçimi	İslam kanunlarına göre yönetilen cumhuriyet
Resmi Dili	Somalice, Arapça, İtalyanca(Güney bölgelerinde), İngilizce (Kuzeyde)
Nüfus	17 Milyon (2025 IMF Tahmini)
Yüzölçümü	637.600 km2
Dini	Sunni Müslüman
Para Birimi	Somali Şilingi (SoSh)

Kaynak: Economist Intelligence Unit,

Coğrafi Konum

Somali; Etiyopya, Eritre ve Cibuti'yi içine alan, Afrika'nın doğu bölümünde Arap Yarımadasını çevreleyen ve Afrika Boynuzu olarak adlandırılan bölgededir. Aden Körfezi'nin uluslararası ticaret açısından önem taşıması, bölgenin Akdeniz ve Arap Denizi arasındaki bağlantıyı sağlaması nedeniyle Somali, stratejik açıdan oldukça önemli bir konuma sahiptir.

Somali; kuzeybatıda Cibuti, güneybatıda Kenya, kuzeyde Aden Körfezi ve Yemen, doğuda Hint Okyanusu, batıda Etiyopya ile çevrilidir. Komşu ülkeler ile sınır uzunlukları; Kenya ile 682 km, Etiyopya ile 1.626 km ve Cibuti ile 58 km'dir.

Somali, 3.025 km uzunluğundaki kıyı şeridi ile Afrika'da en fazla sahil şeridine sahip ülkedir. Cibuti'nin devamı olan kuzey kısmında kayalık uçurumlarla birlikte geniş kum sahilleri ve resifler bulunmaktadır. Ras Caseyr Burnu, Kızıldeniz ile Hint Okyanusunu ayıran kısımdır. Bu bölgenin güneyinde olan Hint Okyanusu kıyıları kumlu sahillere sahip olup, koy ve girintiler bulunmamaktadır. Mogadişu'dan Kenya sahillerine kadar olan deniz kıyısında mercan kayalıkları nedeniyle az sayıda liman bulunmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

Somali, 1960 yılında İngiltere ve İtalya'dan bağımsızlığını kazanmış; 1969 yılında darbeyle iktidara gelen Mohamed Siad Barre rejimi 1991 yılında yıkılmıştır. Aşiret kavgaları ekseninde şekillenen kargaşa ortamı ülkeye uzun süre egemen olmuş, 2012 yılına kadar Somali'de etkin bir merkezi hükümet kurulamamıştır.

Temmuz 2012'de 20 yılı aşkın aradan sonra ilk defa Somali Parlamentosu Mogadişu'da toplanmış, 2004 yılında kurulmuş olan Geçici Yönetim, 10 Eylül 2012 tarihinde Hasan Şeyh Mahmud'un Parlamento tarafından Cumhurbaşkanı seçilmesiyle sona ermiştir.

Somali sömürge döneminde beş ülke arasında bölünmüş olup, bunlar Britanya Somalilandı, İtalyan Somalilandı, Fransız Somalilandı, Etiyopya ve Kenya'dır. Günümüz Somali Cumhuriyeti Britanya ve İtalya Somaliland'ının birleşmesiyle kurulmuştur. Somalililer bugünkü Somali dışında, Cibuti, Etiyopya (Ogaden bölgesinde) ve Kuzeydoğu Kenya'da yerleşik olarak yaşamaktadırlar.

Ülkenin siyasi yapısı ile yasama ve yürütme organlarının oluşumu 4,5 klan temsiline dayanmaktadır. Parlamentoda koltuklar klanlar arasında dağıtılmaktadır. Somali'nin toplumsal yapısında; Hawiye, Darod, Dir ve Rahanweyn (Digil-Mirifle) en büyük dört (4) klanı, diğer klanlar ise 0,5'i teşkil etmektedir.

Ülkede devletin tüm kurumlarıyla inşası süreci devam etmektedir. Klan sistemine dayalı siyasi yapı, yasama ve yürütme organlarının oluşumunda önemli bir unsuru teşkil etmektedir.

Eş Şebab örgütü Somali'de halen aktif olup, 2010'ların başında zirveye ulaşmış ve Somali'nin yaklaşık %80'inin kontrolünü ele geçirmiştir.

Afrika Birliği, (AU) Eş Şebab örgütüne karşı 2007'de AMISOM (Somali'deki Afrika Birliği Misyonu) barış gücünü kurmuştur. 2012 Ocak ayından itibaren Eş-Şebab'la aktif olarak mücadele etmeye başlayan Afrika Birliği Somali barış gücüne Kenya, Uganda, Burundi, Cibuti ve Etiyopya asker sağlamıştır.

Afrika Birliği'nin Somali misyonunu temsil eden AMISOM, önce ATMIS (Afrika Birliği Geçiş Misyonu)'na; daha sonra da şimdiki versiyonu olan AUSSOM (Afrika Birliği Destek ve İstikrar Misyonu)'a dönüşmüş olup, Misyonların etki ve finansmanında kademeli olarak yaşanan azalmalar, bu misyonların operasyon yürütme kapasitelerini de kısıtlamıştır.

Uluslararası çabalar ve Somali güçleriyle birlikte Eş Şebab örgütünün hakimiyeti kırılmış olmasına rağmen bu örgüt, merkezde ve güneyde geniş kırsal alanlarda ülkenin yaklaşık %20-30'unun kontrolünü elinde tutmaya devam etmektedir.

Nüfus ve İstihdam

Somali nüfusunun büyük bir kısmı kendisini Somali vatandaşı ve etnik olarak Somalili olarak tanımlamakta, onlarca yıllık savaşa, kabile bölünmesine ve devletin çöküşüne rağmen, ülkede güçlü bir Somalililik anlayışı bulunmaktadır. Somali'nin 2024 yılındaki nüfusu 16,5 milyon olup, nüfusun %90'ı 40 yaşın altındadır. Nüfusun %50'sinden fazlası işsizlik sorunuyla karşı karşıya olup, işsizlik oranı %20 civarındadır.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Somali; çoğu henüz el değmemiş halde altın, uranyum, demir, kalay, bakır, boksit, kömür, mermer, kireçtaşı ve doğalgaz yataklarına sahiptir. Arap yarımadasına yakınlığı nedeniyle

petrol açısından zengin olduğu varsayılmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda, kuzeydeki Puntland bölgesinde 5-10 milyar varillik petrol rezervi saptanmış ve Somali Petrol Şirketi kurulmuştur.

Somali hem bitkiler hem hayvanlar açısından, çok çeşitli ve zengin bir floraya sahiptir.

Ülkede oldukça yaygın olan akasya ve baobap ağaçları serinlik ve gölgelikleri açısından tercih edilmektedir. Kuzey bölgelerde, "Günlük" olarak bilinen ağaç türleri oldukça yaygındır. Somali dünyanın en büyük "günlük ve sarı sakız" bitkileri üreticisidir. Bundan başka kokonat, palmiye, çam ve ardıç ağaçları oldukça yaygındır. Ülkenin Juba ve Şabel nehirleri arasındaki bölge yeşil bitki örtüsü açısından zengin olmakla beraber ormanlık alanlar oldukça kısıtlıdır.

Başlıca yetiştirilen hayvan çeşitleri; deve, koyun, keçi ve sığır olup, verimleri oldukça düşük olmakla beraber, geniş alanlarda yetiştiriciliği yapılmaktadır. Somali fil, timsah, aslan, leopar ve pars gibi evcil olmayan hayvan varlığı açısından da oldukça zengindir. Ülke kuş türleri açısından da oldukça zengin olup, en yaygın kuş türleri; deve kuşu, toy kuşu, Afrika tavuğu, balıkçıl, keklik ve yeşil güvercindir. Ülkenin etrafındaki denizler, rengârenk tropikal balık cinsleriyle doludur. Özellikle ton balığı ve köpek balığı oldukça fazla avlanmaktadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*	2030*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar $)	10,97	12,13	12,99	14,14	15,57	16,98	18,25	19,53
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	4,2	4	4	4,1	4,1	4,3	4,5	4,5
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - $)	683	735	766	811	868	921	964	1 003
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	6,2	5,5	4,6	4	3,4	3,2	3	2,5
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-9,8	-9,2	-7,6	-8,3	-8,4	-8,8	-9,5	-9,1
Nüfus (milyon)	16,05	16,5	16,96	17,44	17,93	18,43	18,94	19,47

(*)Tahmini veriler
Kaynak: IMF-2025

Somali halen dünyanın en fakir ülkeleri arasında yer almaktadır. Bu durum yıllarca süren iç savaş, uzun süre merkezi hükümetin kurulamaması ve terör eylemlerinin yoğun bir şekilde yaşanmış olmasından kaynaklanmaktadır.

1960-1991 yılları arasında ekonomik ve ticari açıdan Doğu Afrika'nın en önemli ülkeleri arasında yer alan Somali, 1991 yılında Siad Barre'nin Cumhurbaşkanlığı'ndan indirilmesinin ardından iç savaşa sürüklenmiştir. Savaşta, Doğu Afrika'nın önemli ticaret merkezlerinden olan Mogadişu, Kismayo, Bosaso ve Berbera limanları da eski konumlarını yitirmiştir.

Somali'nin ekonomisinde tarım ve hayvancılık en önemli yeri tutmaktadır. Somali diasporasının gönderdiği finansal yardımlar ve telekomünikasyon gelirleri de ekonomide önem taşımaktadır. Gayri safi yurtiçi hasılanın ve istihdamın %60'ından fazlası tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır.

Uluslararası Para Fonu(IMF) verilerine göre, 2024 yılında Somali'nin GSYİH'sı 12,1 milyar ABD dolarına ulaşmış olup, kişi başına düşen milli gelir 735 ABD dolarıdır. Ülke ekonomisinin büyüme hızı 2024 yılında %4 olarak gerçekleşmiştir. Ülkede enflasyon tek haneli rakamlarda olup, 2024 yılında %5,5 olarak gerçekleşmiştir.

İç savaş sürecinde altyapı ve binalarının büyük bir kısmı hasar gören Somali'de, istikrarın sağlanmasıyla birlikte inşaat sektöründe ciddi gelişmeler göze çarpmaya başlamıştır.

Somali, enerji ihtiyacını karşılama konusunda ithal petrol ürünlerine bağımlı durumdadır.

Somali'de uzun süren kuraklıklar, ekonomik ve sosyal kalkınma üzerinde olumsuz etkiler oluşturmaktadır. Ülke genelinde, aşırı yoksulluk ve akut yetersiz beslenme halen etkisini devam ettirmektedir.

Somali'deki ticari faaliyetler esas olarak kısa vadeli kâr odaklıdır. Ekonomi büyük ölçüde ithalata bağımlıdır. Somali diasporası ülke için önemli kaynaklar sağlamaktadır. Kentleşme hızlı fakat düzensizdir.

Somali, iş yapma kolaylığı açısından Dünya Bankası "Doing Business" raporlarında yer almamaktadır. Bunun nedeni resmi veri altyapısının henüz yeterli olmamasıdır. Özel sektör faaliyetleri çoğunlukla kayıt dışıdır ve girişimcilik üzerinde ciddi yapısal engeller bulunmaktadır. Resmi mevzuatın eksikliği ve yargı sisteminin işlevsizliği, ticari anlaşmazlıkların çözümünü zorlaştırmaktadır.

Ulaşım ve altyapı oldukça sınırlıdır; yollar, limanlar ve havaalanları büyük ölçüde modernizasyona ihtiyaç göstermektedir.

Telekomünikasyon altyapısı, diğer bir çok sektöre göre daha gelişmiş olup, internet hizmeti aksamalı da olsa bugün için iyi durumdadır.

Özel sektör tarafından sağlanan enerji hizmetleri (elektrik), pahalı ve düzensizdir.

Ülkede siyasi istikrar tam olarak sağlanabilmiş değildir ve süregiden iç çatışmalarla ElŞebab tehdidi ciddi bir güvenlik riski oluşturmaktadır. Hukuki yetersizlikler, ticari ve mülkiyet haklarının korunmasındaki yetersizlikler ve bürokrasideki yolsuzluklar iş yapma ortamını olumsuz etkilemektedir. Bazı bölgelerde (özellikle Somaliland gibi daha istikrarlı bölgelerde) daha güvenli iş yapma ortamı bulunmaktadır.

Nitelikli insan kaynağı sınırlıdır. Eğitim altyapısı zayıf olup, özellikle genç nüfus arasında yüksek işsizlik oranı bulunmaktadır. Somali'de merkezi bir vergi sistemi tam anlamıyla işlevsel değildir.

Finansal altyapı ve bankacılık sistemi henüz gelişmemiştir.

Somali'de, GSYİH 'dan tarım sektörü %60, sanayi sektörü %8, hizmetler sektörü ise%32 pay almaktadır.

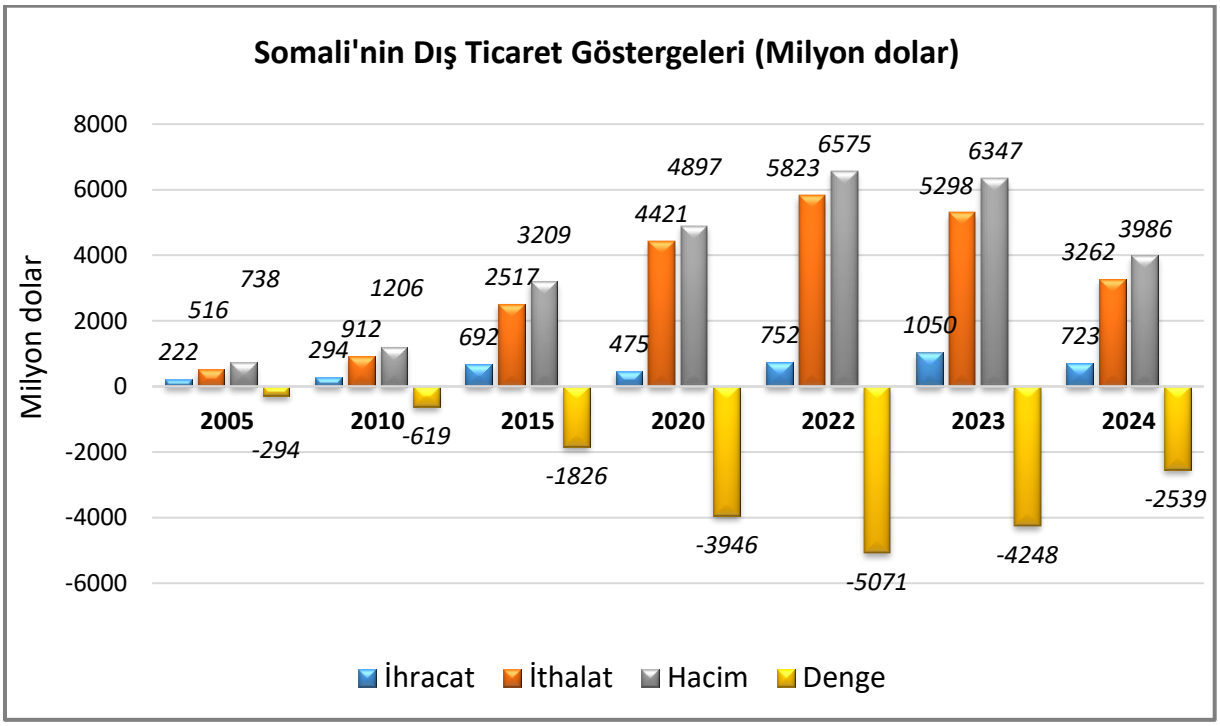
Ülkede sanayi sektörü henüz bulunmamakla beraber, küçük ölçekli şeker, tekstil, unlu mamüller ve ağaç işleme alanında tesisler bulunmaktadır. Üretilen önemli tarımsal ürünler ise tahıllar, hindistan cevizi, muz, pirinç, mango, susam tohumu, şeker kamışı, fasulye, sığır, koyun, keçi ve deniz ürünleridir.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Somali dış ticarette önemli ölçüde açık veren, ithalata bağımlı, tipik Sahra altı Afrika ülkesi görünümündedir. Uluslararası Ticaret Merkezinin(ITC) kesinleşmemiş yansıma verilerine göre 2024 yılı ihracatı 723 milyon dolar, ithalatı ise 3,2 milyar dolardır. 2024 yılı dış ticaret hacmi 3,7 milyar dolar, dış ticaret açığı ise 3,3 milyar dolardır. Somali tarım ürünleri dışında diğer ürünleri büyük ölçüde ithalatla karşılamaktadır.

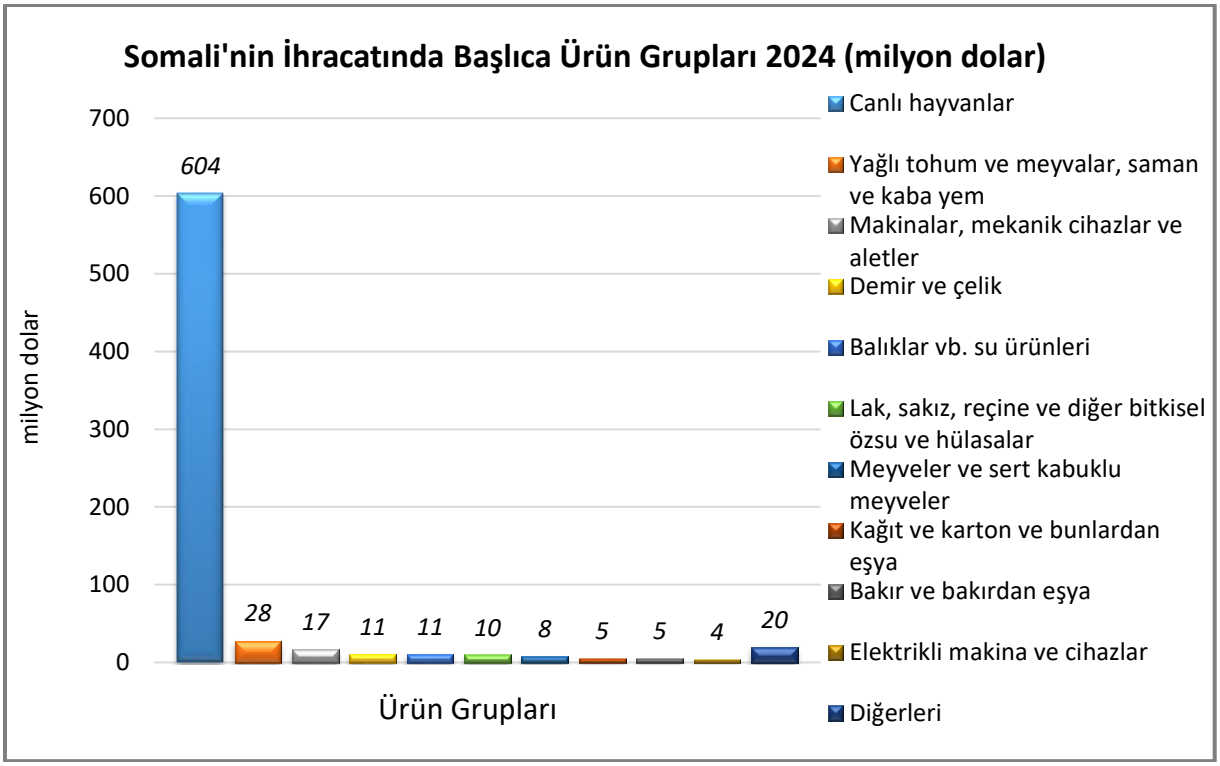

Kaynak:Trademap 15/11/2025 tarihli yansıma veriler

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

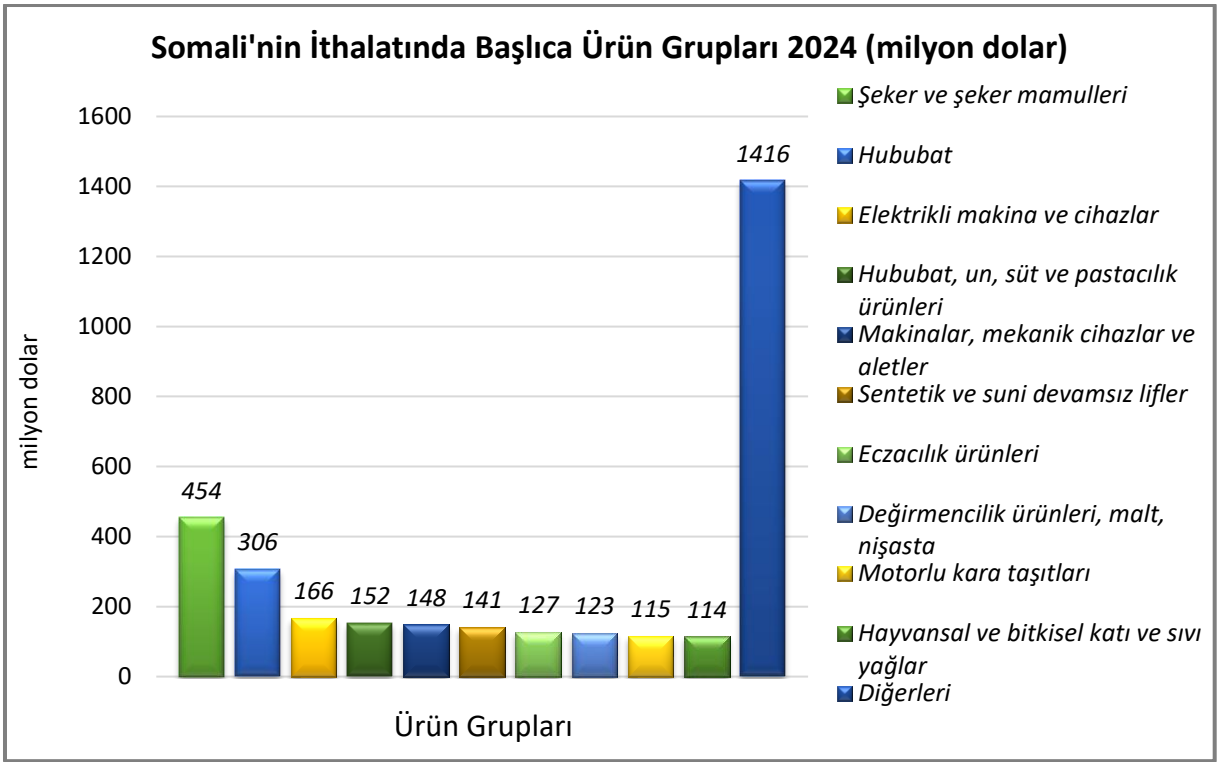
Somali'nin ihracatının %95'inden fazlası tarım ürünlerine dayanmaktadır. 2024 yılı verilerine göre Somali'nin ihracatında canlı koyun, keçi ve sığır ihracatı %80'in üzerinde paya sahiptir. Yağlı tohumların ihracattaki payı ise yaklaşık %4'tür.

Kaynak:Trademap 15/11/2025 tarihli yansıma veriler
Detaylı tablo için tıklayınız

İthalat

Somali'nin ithalatında ise başta şeker ve pirinç olmak üzere dokunmuş mensucat, makarna, un, tıbbi ilaçlar ve palm yağı en önemli yeri tutmaktadır. İlk sırada yer alan 7 ürünün Somali'nin toplam ithalatındaki payı %40'ın üzerindedir.

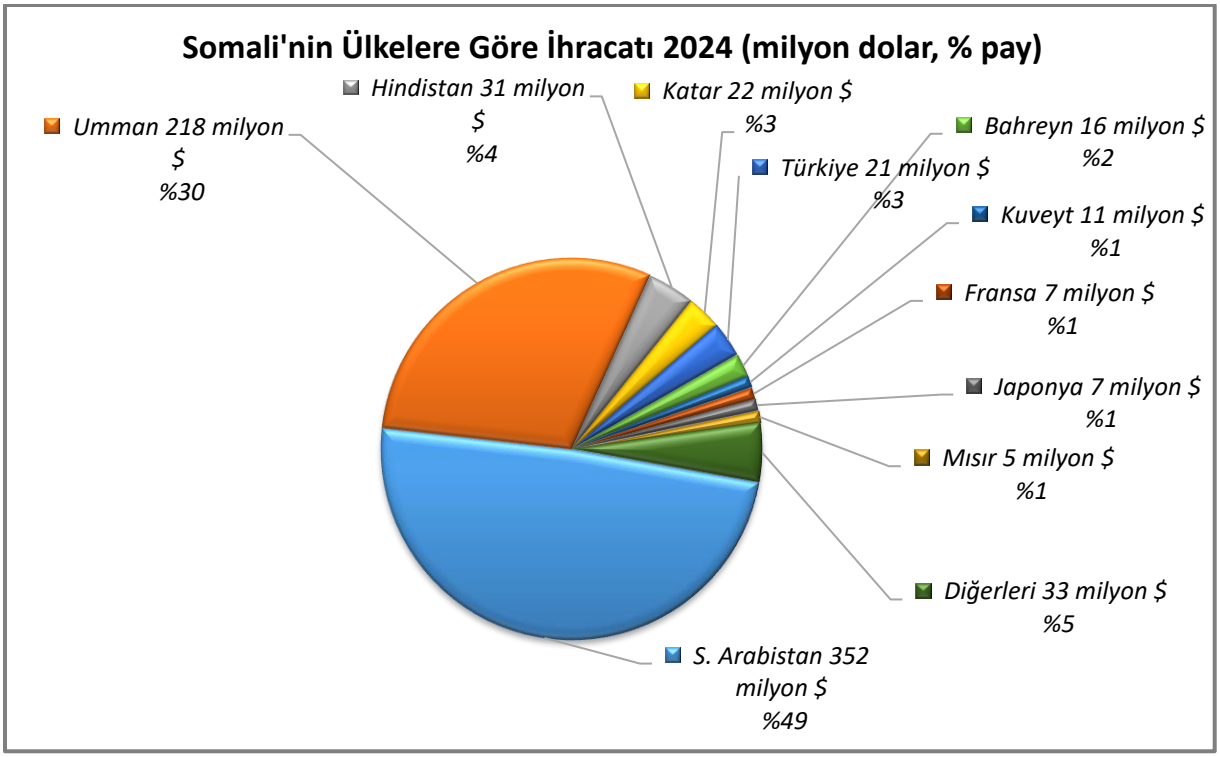

Kaynak:Trademap 15/11/2025 tarihli yansıma veriler
Detaylı tablo için tıklayınız

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Somali'nin ihracat gerçekleştirdiği en önemli ülke S.Arabistan'dır. 2024 yılı itibariyle Somali'nin toplam ihracatının %49'u S.Arabistan'a yapılmıştır. Umman 30'luk payı ile ikinci sırada, Hindistan ise ise %4'lük payı ile üçüncü sıradadır. Türkiye ise %2,9'luk payı ile 5. sıradadır.

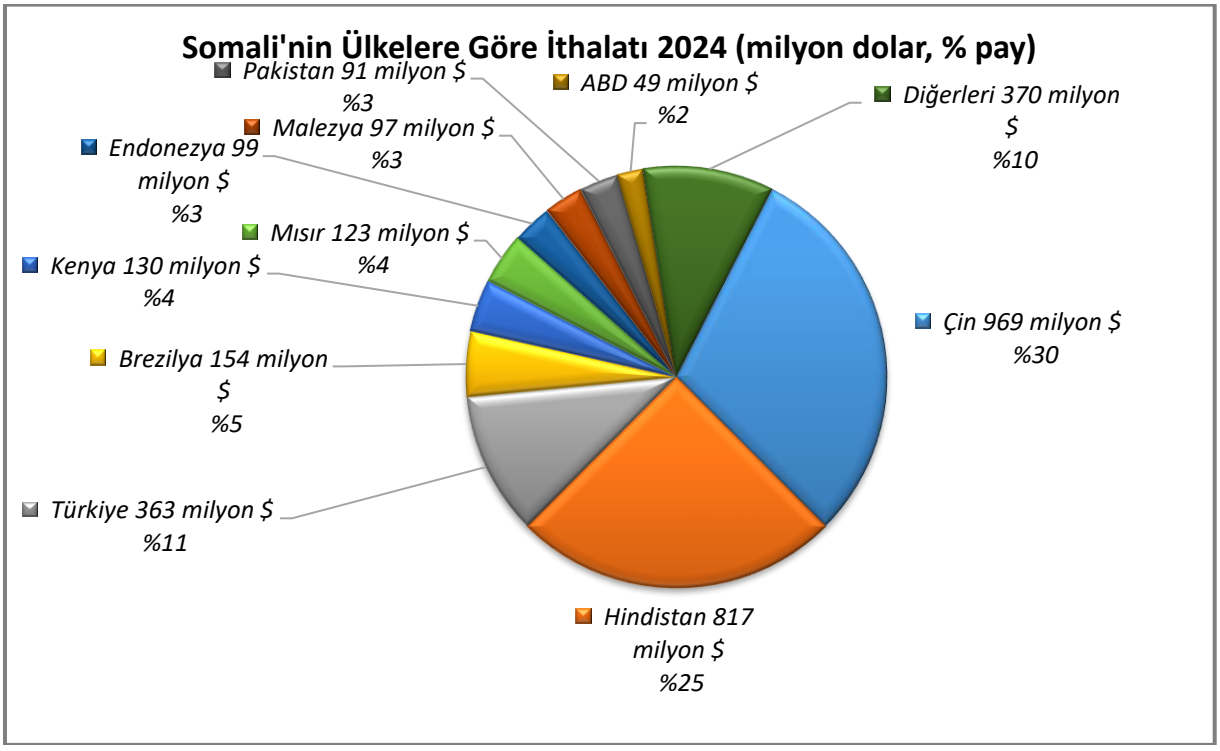

Kaynak:Trademap 15/11/2025 tarihli yansıma veriler

Detaylı tablo için tıklayınız

İthalat

Somali'nin ithalatında %30'luk payı ile Çin en önemli ülke olup, bu ülkeyi %25'lik payı ile Hindistan, %11'lik payı ile de Türkiye takip etmektedir.

Kaynak:Trademap 15/11/2025 tarihli yansıma veriler

Detaylı tablo için tıklayınız

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Somali'deki iş ortamı, ülkenin güvenlik durumu, altyapı eksiklikleri ve siyasi istikrarsızlık nedeniyle elverişli ortam sunmamaktadır. Mevcut sorunlara rağmen, Somali, inşaat, lojistik, tarım, balıkçılık ve telekomünikasyon gibi belirli sektörlerde önemli potansiyele sahiptir.

Eyalet sistemine sahip Somali'de başkent dışındaki bölgelerde güvenlik ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Bu durum yabancı yatırımları ve özel sektörün gelişimini kısıtlamaktadır.

Elektrik, yol, su ve internet gibi temel altyapı hizmetleri de sınırlı ve düzensizdir.

Ekonominin büyük bir kısmı kayıt dışı olup, istatistiksel verilere ulaşmak da oldukça sınırlı düzeydedir. Sigorta, vergilendirme işlemleri dahil bir çok mali, iktisadi ve bürokratik işlem sınırlı ölçüde uygulanabilmektedir.

Temel bazı zorluklara rağmen, Somali halkı arasında güçlü bir girişimcilik ruhu vardır. Küçük ölçekli ticari yatırım ve üretim işlemleri ve özellikle diaspora desteğiyle kamu ve özel kesim tarafından birçok ticari ve ekonomik faaliyet yerine getirilmektedir. Somali diasporası, ülkeye döviz sağlayarak ve yatırım yaparak ekonomide önemli rol oynamaktadır. Özellikle komşu ülkelerden Etiyopya, Kenya ve Birleşik Arap Emirlikleri başta olmak üzere yurtdışında yaşayan Somalililer, iş dünyasının omurgasını oluşturmaktadır.

Bürokrasinin şeffaf olmayışı ve yolsuzluğun yüksek düzeyde olması, iş yapma süreçlerini zorlaştırmaktadır. Bu nedenle Somali'de, yerel bir ortak veya bir danışman aracılığıyla hareket edilmesi önem taşımaktadır. Somali'de doğrudan tek başına yabancı bir firmanın iş kurması büyük riskler taşımaktadır.

Yerel güvenilir bir ortak, hem kültürel uyum, hem de güvenlik açısından kritik rol oynayacaktır. Nairobi, Londra, Dubai ve genel olarak Türkiye gibi Somali diasporasından yatırım yapan kişilerle iletişim kurulması başlangıç için iyi bir yöntem olarak düşünülebilir. Yerel koşulların mutlaka araştırılması, gerekli keşif ziyaretlerinin yapılması ve ülkeye ticari ve yatırım amaçlı girişte başlangıç olarak; ticaretin kalbi Başkent Mogadişu, nispeten istikrarlı ve güvenli bir şehir olan Hargeisa (Fiili bağımsızlık ilan eden Somaliland Eyaletinin Başkenti) ile görece istikrarlı ve yatırım için elverişli Garowe ve Bosaso (Özerk yapılı Puntland Eyaleti) şehirlerinin düşünülmesi uygun olacaktır.

Ülkede lojistik ve finansal altyapı ile bankacılık sistemi gelişmemiş olmakla birlikte mobil para sistemleri (Zaad, EVC Plus gibi) ugulamaları yaygın olarak kullanılmaktadır. Nakliye ve depolama alanlarında lojistik planlamaya dikkat edilmelidir.

Yurt Dışından Gelen Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Somali'de uluslararası alanda kabul görmüş bir yatırım ikliminin bulunmaması, istikrarsızlık, terör, güvenlik açıkları ve hukuki alt yapının yetersiz olması gibi nedenlerle, yabancı yatırımlar için henüz güvenilir bir ülke değildir. Yabancı yatırımcılar için önemli derecede riskli ülke konumunda olan Somali'de, yıllar itibariyle düşük miktarlarda da olsa, gittikçe aratan bir şekilde ülkeye yabancı yatırım girişi söz konusu olmaktadır. 2010 yılında 108 milyon dolar olan doğrudan yabancı yatırımlar, 2024 yılında 765 milyon dolara ulaşmış, toplam yatırım stoğu ise 2024 yılı itibariyle 6,4 milyar dolara ulaşmıştır. Ülkeden yurt dışına olan yatırım ise istatistiklere yansımamıştır.

Ülke Dışından Gelen ve Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırımlar

	2010	**2015**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon $)	108	261	534	601	636	**677**	765
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon $)	454	1295	3686	4287	4923	**5600**	6408

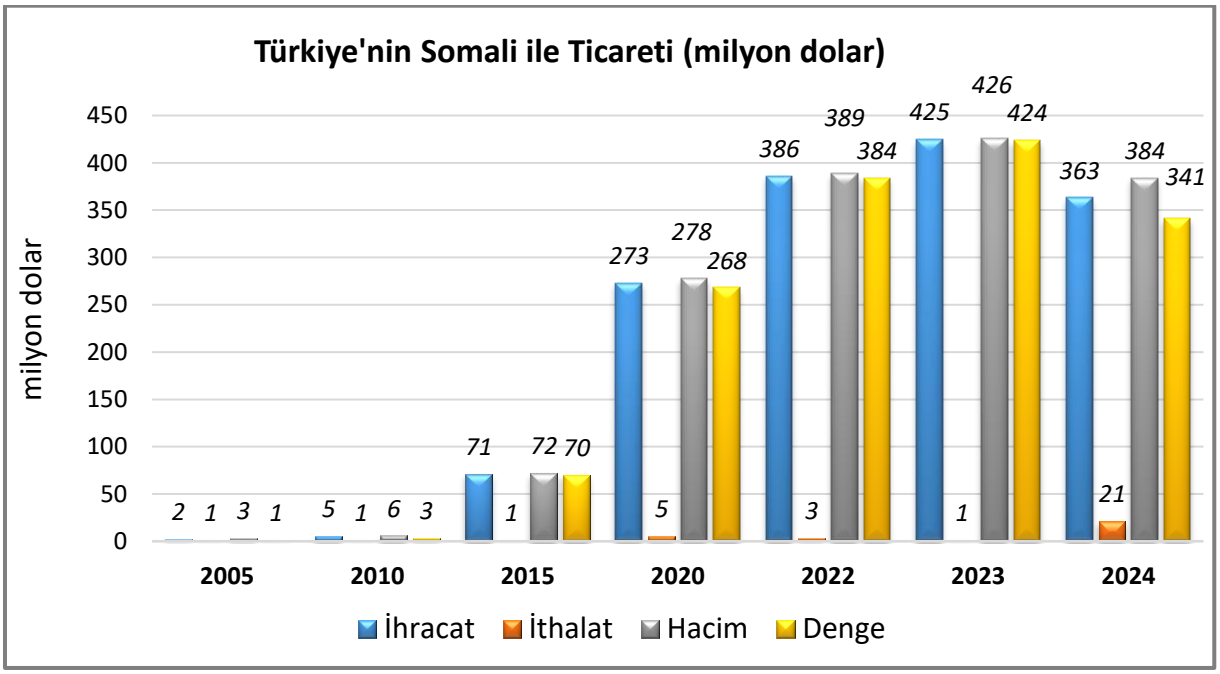
(*) Tahmini Veriler
Kaynak: UNCTAD-2025

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye-Somali Dış Ticareti

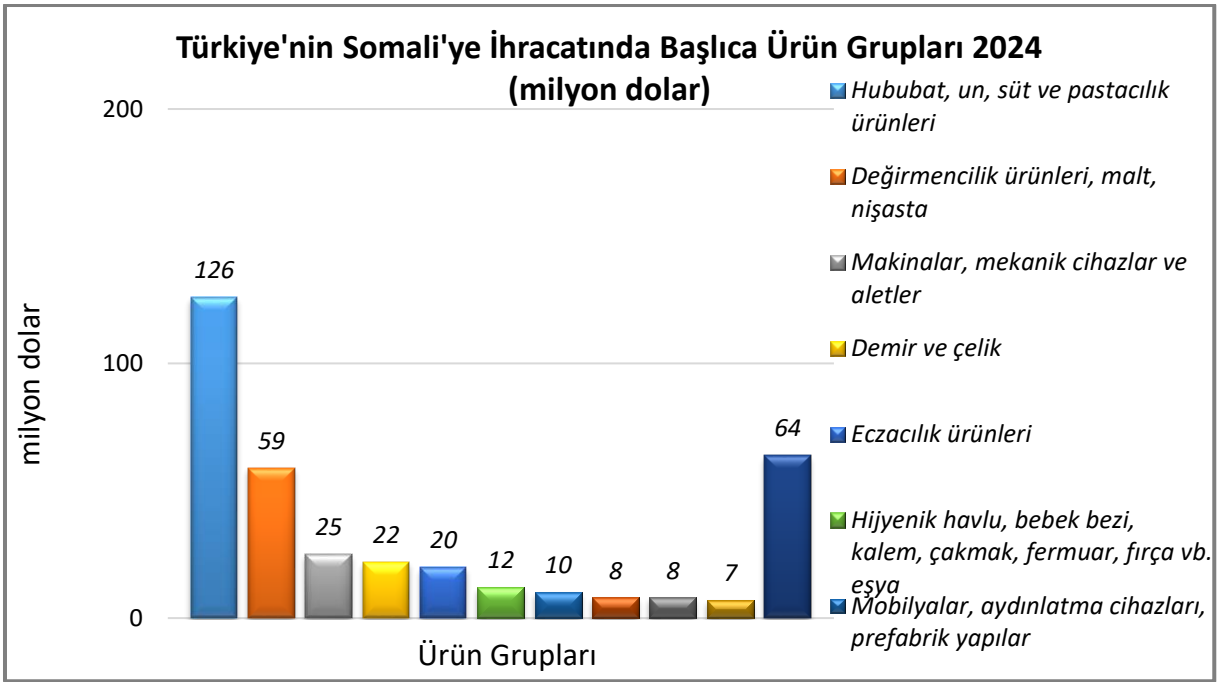
Türkiye Somali'nin önemli dış ticaret ortaklarından birisidir. Ülkemiz Somali'nin hem ithalatında hem de ihracatında 3. Sırada yer almaktadır. 2024 yılında 363 milyon dolarlık ihracatımıza karşılık 21 milyon dolarlık ithalatımız sözkonusu dur. Diş ticaret ülkemiz lehine 341 milyon dolar fazlalık vermiştir.

Kaynak:Trademap (Türkiye verileri)

Türkiye'nin Somali'ye İhracatında Başlıca Ürünler

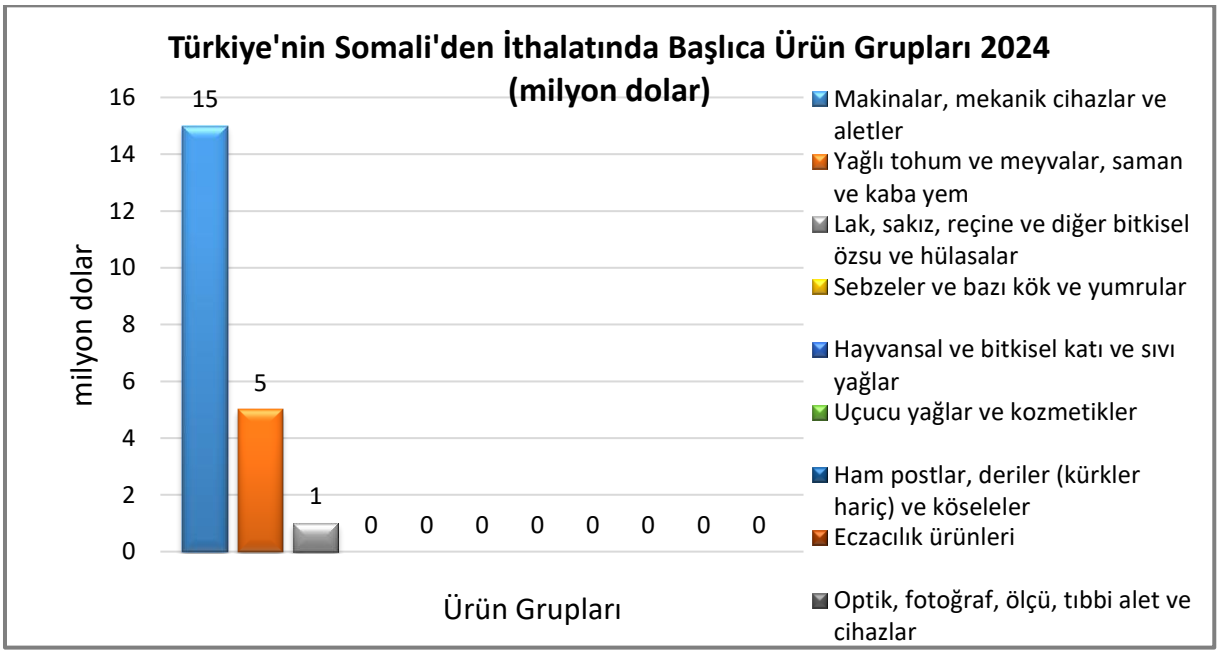
Türkiye'den Somali'ye ihraç edilen en önemli ürünler makarna ve buğday unudur. Somali makarna ve un ithalatının %95'inden fazlasını Türkiye'den karşılamaktadır Bu ürünler dışında tıbbi ilaçlar, inşaat demiri ve otomotik bilgi işlem makinaları ve hijyenik havlu ve bebek bezleri ihracatımızda önemli ürünlerdir.

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)
Detaylı tablo için tıklayınız

Türkiye'nin Somali'den İthalatında Başlıca Ürünler

Türkiye'nin Somali'den ithalatında ise 2024 yılı itibariyle otomotik bilgi işlem makinalar, yağlı tohumlar ile lak ve tabii sakızlar en önemli yeri tutmaktadır. Bu üç ürün grubu Somali'den toplam ithalatımızın %98'ini oluşturmaktadır.

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)
Detaylı tablo için tıklayınız

EKLER:

NOT:Körfez Somali'nin dış ticaret verileri Etiyopya ile Körfez ülkelerinin verilerini içermemektedir.

<u>EK-1</u>: Somali'nin İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			**752 123**	**1 049 705**	**723 259**	**100**	**-31,1**
1.	0104	Canlı koyun ve keçiler	278 881	376 830	454 745	62,9	20,7
2.	0106	Canlı diğer hayvanlar	19 742	74 658	81 579	11,3	9,3
3.	0102	Canlı büyükbaş hayvanlar (at, eşek, katır ve bardolar hariç)	39 591	43 027	68 053	9,4	58,2
4.	1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	9 925	11 465	27 949	3,9	143,8
5.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	6	24	15 424	2,1	64166,7
6.	7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş külçeler	8 165	11 106	11 016	1,5	-0,8
7.	1301	Lak, tabii sakızlar, reçineler ve sakız reçineler ve yağ reçineler (pelesenkler gibi)	34 248	13 650	9 752	1,3	-28,6
8.	0805	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)	8 013	11 707	7 934	1,1	-32,2
9.	0303	Balıklar (dondurulmuş)	7 493	11 272	7 396	1	-34,4
10.	4819	Kağıttan, kartondan, selüloz vatkadan veya selüloz lif tabakalarından kutu, mafhaza, torba vb.	12 543	14 028	5 441	0,8	-61,2
11.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	2 511	4 505	4 492	0,6	-0,3
12.	8549	Elektrikli ve elektronik atık ve hurdalar	1 850	4 146	2 761	0,4	-33,4
13.	204	Koyun ve keçi etleri (taze, soğutulmuş veya donduruImuş)	2 459	2 110	2 666	0,4	26,4
14.	1504	Balıkların veya deniz memelilerinin katı ve sıvı yağları	1 578	2 520	2 085	0,3	-17,3
15.	7602	Aluminyum döküntü ve hurdaları	1 050	828	1 858	0,3	124,4

Kaynak:Trademap 15/11/2025 tarihli yansıma veriler

EK-2: Somali'nin İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			**5 822 739**	**5 297 525**	**3 262 399**	**100**	**-38,4**
1.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	420 733	393 708	435 152	13,3	10,5
2.	1006	Pirinç	243 691	226 025	296 345	9,1	31,1
3.	5516	Suni devamsız liflerden dokunmuş mensucat	128 561	145 621	133 253	4,1	-8,5
4.	1902	Makarnalar ve kuskus	116 722	171 975	123 918	3,8	-27,9
5.	1101	Buğday unu	171 178	157 979	119 324	3,7	-24,5
6.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	95 540	101 549	115 344	3,5	13,6
7.	1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	271 949	201 859	98 419	3	-51,2
8.	2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	532 137	280 612	56 704	1,7	-79,8
9.	6402	Dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden olan diğer ayakkabılar	63 762	62 474	54 533	1,7	-12,7
10.	7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	102 914	76 053	48 553	1,5	-36,2
11.	4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	53 413	44 496	45 099	1,4	1,4
12.	5407	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar	51 583	49 935	42 093	1,3	-15,7
13.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	220 561	245 636	41 027	1,3	-83,3
14.	4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	86 652	64 740	40 641	1,2	-37,2
15.	8703	Otomobiller	93 147	125 147	37 772	1,2	-69,8

Kaynak:Trademap 15/11/2025 tarihli yansıma veriler

EK-3: Somali'nin Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülkeler (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		**752 123**	**1 049 705**	**723 259**	**100**	**-31,1**
1.	S. Arabistan	131 250	282 462	352 158	48,7	24,7
2.	Umman	181 321	180 485	217 873	30,1	20,7
3.	Hindistan	15 635	28 970	30 928	4,3	6,8
4.	Katar	9 225	13 189	22 418	3,1	70
5.	Türkiye	2 671	1 023	21 180	2,9	1970,4
6.	Bahreyn	9 483	8 595	16 086	2,2	87,2
7.	Kuveyt	4 326	4 842	10 535	1,5	117,6
8.	Fransa	16 039	17 229	7 302	1	-57,6
9.	Japonya	4 479	8 004	6 848	0,9	-14,4
10.	Mısır	2 192	2 363	4 818	0,7	103,9
11.	Kenya	772	348	4 220	0,6	1112,6
12.	Çin	7 383	6 697	3 115	0,4	-53,5
13.	Almanya	10 486	5 368	2 839	0,4	-47,1
14.	G. Kore	1 760	2 204	2 657	0,4	20,6
15.	ABD	1 174	3 246	2 625	0,4	-19,1

Kaynak:Trademap 15/11/2025 tarihli yansıma veriler

EK-4: Somali'nin Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülkeler (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		**5 822 739**	**5 297 525**	**3 262 399**	**100**	**-38,4**
1.	Çin	1 046 643	1 017 845	968 617	29,7	-4,8
2.	Hindistan	913 324	779 617	816 835	25	4,8
3.	Türkiye	386 351	424 926	362 609	11,1	-14,7
4.	Brezilya	42 055	174 602	154 102	4,7	-11,7
5.	Kenya	129 983	155 229	129 803	4	-16,4
6.	Mısır	44 736	55 762	122 920	3,8	120,4
7.	Endonezya	100 866	97 101	98 532	3	1,5
8.	Malezya	125 860	122 251	97 060	3	-20,6
9.	Pakistan	86 699	74 292	90 636	2,8	22
10.	ABD	88 102	53 068	49 124	1,5	-7,4
11.	İngiltere	17 948	16 039	34 953	1,1	117,9
12.	S. Arabistan	57 679	39 825	32 143	1	-19,3
13.	Slovenya	14 411	19 640	31 122	1	58,5
14.	İtalya	28 987	37 289	30 643	0,9	-17,8
15.	Almanya	17 665	17 282	26 211	0,8	51,7

Kaynak:Trademap 15/11/2025 tarihli yansıma veriler

Ek-5: Türkiye'nin Somali'ye İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			**386 351**	**424 926**	**362 609**	**100**	**-14,7**
1.	1902	Makarnalar ve kuskus	94 890	142 170	122 652	33,8	-13,7
2.	1101	Buğday unu	56 791	95 264	59 017	16,3	-38
3.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	18 170	23 217	19 969	5,5	-14
4.	7214	İnşaat demiri	51 969	31 770	19 610	5,4	-38,3
5.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	134	138	15 418	4,3	11072,5
6.	9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	12 124	14 146	12 237	3,4	-13,5
7.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	14 144	6 282	7 737	2,1	23,2
8.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	8 871	7 385	5 549	1,5	-24,9
9.	407	Kuş ve kümes hayvanlarının kabuklu yumurtaları	5 232	6 207	5 424	1,5	-12,6
10.	5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	6 251	4 968	4 741	1,3	-4,6
11.	2104	Çorba, et suyu ve karışım halindeki homojenize gıda müstahzarları	2 300	3 015	4 038	1,1	33,9
12.	9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	6 098	4 927	3 634	1	-26,2
13.	2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	2 614	2 903	3 429	0,9	18,1
14.	1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	2 973	2 138	2 691	0,7	25,9
15.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	3 914	2 004	2 409	0,7	20,2

Kaynak: Trademap, (Türkiye verileri)

Ek-6: Türkiye'nin Somali'den İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			**2 671**	**1 023**	**21 180**	**100**	**1970,4**
1.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	0	0	15 388	72,7	-
2.	1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	1 583	278	4 587	21,7	1550
3.	1301	Lak, tabii sakızlar, reçineler ve sakız reçineler ve yağ reçineler (pelesenkler gibi)	598	274	847	4	209,1
4.	713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	33	19	125	0,6	557,9
5.	1515	Diğer bitkisel sabit yağlar ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	65	18	75	0,4	316,7
6.	3301	Uçucu yağlar, rezinoitler, ekstraksiyonla elde edilen yağ reçineleri ve terpenli yan ürünler, çözeltiler	9	66	68	0,3	3
7.	4101	Sığır (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	350	76	51	0,2	-32,9
8.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	0	1	32	0,2	3100
9.	9031	Diğer ölçme veya muayene alet, cihaz ve makinaları; profil projektörleri	0	0	6	0	-

Kaynak: Trademap, (Türkiye verileri)